

Philippe Ducros

per Rachel Wagstaff

Per què escrius?

No n'estic gaire segur. Últimament me l'han feta molt, aquesta pregunta. Potser és una manera d'arribar als altres, de connectar-hi i de trencar la inevitable solitud que sentim... De tota manera, és un sentiment molt íntim i, en realitat, és perquè m'agrada, i perquè tinc la necessitat de dir coses i de dir-les artísticament.

Sovint diem que l'art és important perquè és l'ànima d'una societat. Quan miro al meu voltant, aquí als Estats Units, però crec que és el mateix per tot arreu, quan miro al meu voltant, he de dir que sovint tinc la sensació que la nostra societat s'ha venut l'ànima al diable. I si aquesta ànima sóc jo, en tant que artista, és a mi a qui han venut. M'han venut com a esclau i em poden obrir la boca per

mirar-me les dents, seguint les lleis implacables i violentes del lliure mercat, del benefici i de la productivitat? O sóc jo que m'he venut l'ànima per aquells famosos quinze minuts de glòria? Seria fàcil culpar-ne només el mercat d'esclaus...

Aquesta industrialització de l'art, aquesta obsessió pel consumisme que hi ha arreu i, en particular, en la nostra cultura, m'espanta. Creem art, no estem fabricant cotxes en sèrie o sabates. Penso que hem de reclamar el nostre lloc en la societat, que hem d'imaginar el món, sentir-lo, perquè ara són uns altres que ho estan fent per nosaltres. En tant que artistes moderns, tard o d'hora hauré d'enfrontar-nos a la trista realitat de la influència que estan tenint les «operacions Triunfo» en la cultura, i de la mecanització de les idees,

dels somnis i de l'art. De la humanitat com un tot.

Creus que tenim dret d'escriure sobre una altra cultura que només coneixem des de fora? O penses que és la nostra obligació —mirar d'entendre'ns i deixar-nos portar? O creus que els escriptors no tenen ni drets ni deures, excepte ser fidels a si mateixos?

Penso que, com a artistes, no tenim cap mena d'obligació. I que no tenim permís per preguntar. L'art és una recerca de llibertat. No hauríem de preguntar a ningú si tenim dret o no de parlar de les coses. Aquesta pregunta, si tenim o no tenim dret a parlar dels altres, em mostra l'artista que abandona el món pel seu propi bé, pel seu propi benefici. Si els nostres països tenen dret a bombardejar-ne d'altres, ¿per què ens plantegem si tenim o no el dret d'escriure sobre ells? Em ve al cap la paraula covard... És una pregunta trampa. L'única cosa per la qual ens hem d'amoïnar és la qualitat. El bon art, mentre sigui bo i honest, pot parlar del que vulgui. L'única cosa que no ens podem per-

metre és fer art dolent. Però qui serà el jutge de la qualitat?

Una vegada vaig veure un article al diari. La història comença a Londres. L'anomeno «El cas Kelly», i també el podria anomenar «La Guerra del Golf sense plom». És el següent:

« Oubliez les pièces de théâtre et les comédies musicales de l'exubérant West End. Cet été, le show le plus hot à Londres prend l'affiche au cœur de la City, dans l'austère salle 73 de la Cour royale de justice. »

Isabelle Hachey,
La Presse, 27/08/2003.

(«Oblideu-vos de les obres de teatre i dels musicals del lluminós West End. Aquest estiu, l'espectacle més emocionant de la ciutat té lloc al cor de la ciutat, a l'austera sala 73 del Tribunal Reial de Justícia.»

Isabelle Hachey,
La Presse, 27/08/2003.)

Aquesta era la introducció d'un article sobre David Kelly, expert en armes bacteriològiques de l'Iraq, que es va suïcidar i va ser trobat mort a la

seva tenda. L'article deia que la gent s'aixecava aviat per agafar lloc a la sala 73 del Tribunal per veure l'espectacle del judici del govern britànic, relacionat amb el fet que van falsificar l'informe de Kelly sobre el tractat d'Iraq, per poder-lo incloure en la seva agenda. Després dels *reality shows*, ara tenim teatre real, ara anem a veure l'espectacle de les mentides, que és el teatre polític, i al final ¿aplaudim? Ens estan donant pel sac fins al fons, però comprem entrades per a la representació. Mentrestant, la versió canadenca d'*Operación Triunfo* omple un dels estadis més grans de Mont-real, vuit nits seguides. La sala 73 del Tribunal de Justícia... Fem cua per comprar entrades per la farsa política mentre se suïciden experts, mentre les nacions s'estan matant per culpa de la gasolina sense plom? Pensem que la política és un espectacle? Ens hem d'aixecar i menjar-nos la pell dels nostres líders, que ens converteixen en gossos? Els teatres tenen millors propostes que el segrest d'hostatges txetxens? Pot, el somni, segrestar les mentides i podem veure la veritat a les notícies del vespre? Van assassinar David Kelly?

Sempre hi ha molta gent quan pengen algú. Jo vull fer alguna altra proposta. Tornem l'Acadèmia als de l'Acadèmia, i les estrelles al cel, als somnis. I penso que tots hauríem de treballar junts, que necessitem els altres per trobar la nostra ànima, els nostres carrers, les platges i el somni que amaga l'art.

Últimament has viatjat molt. On has estat i què has escrit?

He estat a l'Àfrica occidental, a Togo i Benín, per dirigir un petit text que vaig escriure. Es van reunir tres companyies per fer la coproducció *À la maison!* La Cie 3 C, de Togo, el Théâtre du Mantois, de França, i la meva pròpia companyia, Hotel-motel. Els directors artístics havien d'escriure una petita obra de vint minuts, fent servir la casa com un personatge de l'obra. Rodrigue va escriure sobre Lomé, Eudes sobre París i jo, sobre Mont-real. Totes tres obres es van representar en diverses cases i llocs públics d'Àfrica, i després, a França. I després anirà al Quebec. Penso que trencar les fronteres polítiques que ens separen és un acte de llibertat.

Les idees i els éssers humans haurien de travessar fronteres, no només els béns. Direm només que, per a un escriptor i per a un artista, és molt interessant treballar en una dictadura. Una de les meves obres es va representar a Damasc, també. És interessant haver de passar per la censura.

Creus que és perillós fer immersió en altres cultures i que això et pot fer oblidar la teva o, fins i tot, oblidar-te de tu mateix?

El que jo sóc és tot això, els altres són en mi. A la vida no tot és blanc o negre. És el caos. Si fujo, si corro, m'encastaré contra una paret. Les fronteres d'identitat no coincideixen amb les dels països. *L'altre* no cal que sigui algú d'un país molt llunyà. Sovint em sento més proper als que anomenem *els altres*, els que viuen en un país diferent, en una realitat diferent, els *outsiders*.

Què et fa més por?

Els gossos? La solitud? L'orgull? Els humans? El dolor? Probablement els humans. I el mal que et poden arribar

a fer éssers que consideres amics quan tens problemes. I els gossos. Especialment els gossos d'Orwell.

Què vas aprendre, o què vas pensar durant la setmana que vam passar a Argelaguer?

No crec en aquest debat sobre els altres. La inspiració, per un artista, és tan íntima. Vaig aprendre molt sobre la seducció. Sobre com pot alterar les relacions, sobre com, a vegades, es troba en cada respiració. I em diràs: això és obvi. La seducció és un joc solitari. Altera les relacions de la mateixa manera que ho fa l'alcohol. L'alcohol és una altra cosa que vaig provar... Potser això és una mica personal, però com que ja no tornaré a veure ningú, per què me n'hauria d'amagar?